

Анастасія Яновська
здобувачка 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
Лілія Ребуха
д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнський національний університет

СУТНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасна управлінська діяльність, як один із напрямів роботи викладача вищої школи знаходиться в стадії активного розвитку та формування. Із кожним роком з'являється все більше досліджень пов'язаних з моделюванням понятійних, процесуальних, структурних і концептуальних характеристик педагогічної практики. Освітній процес унеможливлений без послідовних, взаємопов'язаних управлінських дій та функцій педагога: педагогічного аналізу, цілепокладання, планування, організації, контролю та регулювання [8, с. 263].

Моделювання, як метод пізнання, часто використовується у сучасних науково-педагогічних дослідженнях. Він сповна описаний в наукових працях В. Гриньова, О. Дубасенюка, Н. Ничкало, В. Чайки, В. Чернілевського та ін. й здатний відобразити цілісний процес управління та його проектування. На думку В. Сімонова, за правильно організованого освітнього процесу, будь-який викладач є управлінцем навчально-пізнавального процесу (як суб'єкт управління ним), а керівник навчального закладу – управлінцем освітнього процесу в цілому (як суб'єкт управління цим процесом) [2, с. 3; 3; 4].

Процес моделювання слугує відтворенням характеристик одного об'єкта на іншому, спеціально створеному для їх вивчення. Сама ж модель характеризується чітко визначеними компонентами, які складають систему із схематично поданими зв'язками між компонентами, які генерують і породжують порівняльне вивчення різних галузей явища або процесу [5, с. 2].

Метод моделювання є інтегрованим, оскільки об'єднує емпіричні та теоретичні знання для глибокого проникнення в сутність об'єкта дослідження. Він дозволяє побачити його основні складові, встановити зв'язки між ними, відслідкувати їхню цілісність, а також уможливорює вивчення процедури зреалізування моделі на практиці [6, с. 79–80; 7, с. 70–72].

Моделювання у педагогічній практиці управління застосовується для прогнозування управлінської діяльності, тому простежується наступна логіка пізнання: модель → прогнозування → експериментальне дослідження → нова модель. Отож сама модель є своєрідною формою відображення інформації про об'єкт пізнання [8, с. 146].

Науковці переконані, що моделювання глибоко проникає в мисленнєву та практичну діяльність викладача вищої школи. Моделювання в педагогічній практиці, зокрема в управлінській діяльності викладача, характеризується декількома підходами до застосування:

- гносеологічний, у якому модель відіграє роль проміжного об'єкта у процесі пізнання певного явища;

- загальнометодологічний, який дозволяє оцінювати взаємозалежності між характеристиками стану різних елементів управлінського процесу;

- психологічний, що дозволяє вести опис навчальної, педагогічної та управлінської діяльності і виявляти на цій основі психолого-педагогічні закономірності [8].

Важливо у моделюванні враховувати те, що управлінська діяльність педагога виступає одночасно як циклічний і безперервний процес, що створюється одночасним і послідовним виконанням багатьох циклів управління. Управлінський цикл починається з постановки мети і визначення завдань, а завершується їхнім вирішенням, досягненням поставленої цілі. По досягненні мети ставиться нова і управлінський цикл повторюється. Ціль → дія → результат → нова ціль – це є основна схематична картина безперервного управлінського процесу викладача закладу вищої освіти [1].

Завдання педагога вищої школи в царині управлінської діяльності полягають у зміні стану керованого процесу, доведенні його до задалегідь запланованої мети. Відповідно управління передбачає моделювання проблемної ситуації та подальше встановлення ролі кожного учасника, його функцій, прав і обов'язків, створення сприятливих умов для найкращого виконання ними поставлених завдань [9].

Тому, можна стверджувати, що управління освітнім процесом із використанням методу моделювання відкриває для викладача закладу вищої освіти нові можливості в розв'язанні проблем переходу з одного рівня функціонування на інший, з однієї філософії управління на іншу.

Список використаних джерел

1. Галдецька І. Г. Організаційно-управлінська діяльність викладача вищого навчального закладу системи МВС України. URL: https://revolution.allbest.ru/pedagogics/00856242_0.html
2. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Х. : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
3. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів: моногр. За ред. С. С. Вітвицької. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2019. 304 с.
4. Набока Б. С. Сутність та зміст моделювання в управлінні загальною середньою освітою: національний та світовий досвід. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* №101. С. 196–208.
5. Павлютенков Є. М. Моделювання педагогічних процесів. *Управління школою.* 2007. №10. С. 2–19.
6. Ребуха Л. З., Загоруйко Ю. В. Розвиток освітньої моделі вищої школи в умовах пандемії Covid-19. Розвиток освітньої моделі вищої школи в умовах пандемії COVID-19. *Лікарська таємниця в умовах пандемії: законодавчі, правозастосовчі, соціальні та психологічні аспекти:* зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. он-лайн конф. (Тернопіль, 15 трав. 2020 р.), Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2020. С. 79–81.
7. Ребуха Л. З. Гносеологічні основи мислєдїяльності майбутніх фахівців-управлінців закладів освіти. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку :* зб. наук. праць : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтер.-конф.(Переяслав, 12 лют. 2021 р.) Переяслав. 2021. Вип. 67. С. 70–72.
8. Семез А. А. Теоретичні та технологічні аспекти моделювання діяльності менеджера освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* №101. С. 261–271.

9. Султанова Л. Ю. Обґрунтування методу моделювання у дослідженні процесу розвитку полікультурної компетентності майбутніх викладачів. *Витоки педагогічної майстерності. Педагогічні науки*. Вип. 17. С. 169–174.

Елеонора Ященко

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Марія Радь

здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»
Західноукраїнський національний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах сучасних трансформації та змін на ринку праці особливої уваги надається проблемі формування готовності фахівців до діяльності в конкурентноспроможному середовищі. Її вирішення уможлиблюється завдяки створенню відповідних психолого-педагогічних умов розвитку особистісних та професійних якостей, оптимізації творчого ресурсу, успішної адаптації до виробничої діяльності.

Діяльність педагога спрямовується на розв'язання низки завдань теоретичної та практичної площин. З одного боку, зреалізуються завдання освітнього процесу, завдяки якому студенти засвоюють знання та оволодівають вміннями і навичками, нормами та цінностями, з іншого – навчаються педагогічному проектуванню та моделюванню педагогічної діяльності, знайомляться із методичною складовою освітнього процесу, доцільним доббором методів, форм, прийомів навчання та виховання в контексті майбутньої професійної діяльності. Також засади психолого-педагогічної готовності майбутнього фахівця містять розуміння засад діагностики, формування і розвитку особистості в процесі підготовки, її зростання за умов інноваційних процесів суспільства. Готовність до діяльності